Enskild motion S235

SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1800

av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S)

Dubbelspår på Malmbanan – en strategisk investering för Sverige och Europa

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att så snabbt det är möjligt bygga ut järnvägsförbindelsen Luleå–Narvik till sammanhängande dubbelspår och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att ta fram en tidssatt plan för en successiv utbyggnad till dubbelspår på hela sträckan Luleå–Narvik och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att pröva särskilda finansieringslösningar för dubbelspårsutbyggnaden utanför den ordinarie nationella infrastrukturplanens ekonomiska ramar och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att fördjupa samarbetet med Norge och EU kring Malmbanans utveckling med hänsyn till dess betydelse för svensk export, europeisk råvaruförsörjning och totalförsvaret, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Malmbanan är en av Sveriges viktigaste järnvägsförbindelser och en avgörande förutsättning för svensk export, industriell utveckling och ekonomisk tillväxt. Varje dag transporteras stora mängder järnmalm från gruvorna i Norrbotten till hamnarna i Luleå och Narvik för vidare transport till världsmarknaden.

Trots sin stora betydelse är järnvägen fortfarande i huvudsak enkelspårig. Kapaciteten är hårt ansträngd och de senaste årens omfattande trafikstopp har tydligt visat hur sårbart systemet är. När Malmbanan står stilla får det omedelbara konsekvenser för industrin, exporten och Sveriges ekonomi.

Det är inte rimligt att en av Sveriges viktigaste exportförbindelser ska vara beroende av ett enda järnvägsspår.

Sverige är ett exportberoende industriland där gruvnäringen i norra Sverige under generationer bidragit till vårt gemensamma välstånd. Nu växer behoven ytterligare. Befintliga industrier utvecklas, nya investeringar planeras och den industriella omställningen ställer allt större krav på transportkapacitet. Bristande infrastruktur riskerar att bli ett hinder för investeringar, arbetstillfällen och svensk konkurrenskraft.

Samtidigt har Malmbanan fått en allt större europeisk betydelse. Det förändrade säkerhetspolitiska läget har tydliggjort Europas beroende av andra delar av världen, inte minst när det gäller kritiska råmaterial och sällsynta jordartsmetaller som behövs för den gröna omställningen, digitaliseringen och försvarsindustrin.

LKAB fyndigheter i Per Geijer-området utanför Kiruna och satsningar på utvinning och förädling av kritiska mineral ger Sverige möjlighet att spela en viktig roll för Europas framtida råvaruförsörjning. Att LKAB ReeMAP-projekt fått status som strategiskt projekt inom EU visar betydelsen av dessa möjligheter. Men för att resurserna ska kunna tas till vara krävs också en fungerande och långsiktigt hållbar transportinfrastruktur.

Det som finns under marken i Norrbotten kan bidra till att minska Europas beroende av andra delar av världen. Men då måste vi också säkerställa att råvarorna kan transporteras och förädlas.

Sveriges medlemskap i Nato har dessutom förstärkt Malmbanans säkerhetspolitiska betydelse. Förbindelsen mellan Sverige och Norge är strategiskt viktig för såväl civila som militära transporter. En robust järnväg med hög kapacitet är en viktig del av vår gemensamma försörjningsberedskap och förmåga att möta kriser och ytterst krig.

Malmbanan är också betydelsefull för människorna i norra Sverige. En fungerande persontrafik stärker möjligheterna till arbetspendling, utbildning och besöksnäring. Med dubbelspår skapas bättre förutsättningar för både industrins transporter och människors resande.

De investeringar som nu görs i upprustning, mötesstationer och partiella dubbelspår är nödvändiga, men de löser inte det grundläggande kapacitetsproblemet. Det behövs en långsiktig och tidsatt plan för dubbelspår på hela sträckan Luleå–Narvik, där de mest kapacitetskritiska delarna prioriteras.

En sådan utbyggnad är en omfattande investering, men dess betydelse för svensk export, europeisk råvaruförsörjning och Sveriges säkerhet motiverar att särskilda finansieringslösningar prövas. Det kan exempelvis handla om statlig lånefinansiering, möjligheten att använda framtida utdelningar från LKAB eller europeisk medfinansiering. Regeringen bör också fördjupa samarbetet med Norge för att säkerställa en sammanhängande och långsiktig utveckling av järnvägsförbindelsen.

Under generationer har Malmbanan bidragit till att bygga Sveriges välstånd. Nu är det dags att investera för framtiden.

Dubbelspår på Malmbanan är inte bara en angelägenhet för Norrbotten. Det är en investering i Sveriges konkurrenskraft, Europas strategiska självständighet och vår gemensamma säkerhet. Sverige har inte råd att vänta.

Fredrik Lundh Sammeli (S)

Ida Karkiainen (S) *Samuel Pettersson (S)*